

APOSTOLUL

CURIERUL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DIN BUCUREȘTI

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ

ADMINISTRAȚIA:

Fr. EUGEN BĂRBULESCU, Subdirectorul Sf. Mitropolii. — București

REDACȚIA:

Fr. T. SIMEDREA, Palatul Sf. Sinod (Antim). — București

Abonamentul pentru preoți, diaconi și instituții 60 lei pe an, pentru cântăreți și paracliseri 40 lei pe an.

PARTEA OFICIALĂ

Ordin circular către Mănăstirile și bisericile din eparhie Nr. 2492-26 Mai 1925

Sfântul Sinod în ședința dela 22 Mai 1925 a hotărât, ca al XVI-lea centenar dela primul Sinod ecumenic, ținut la Niceea în 325, să fie sărbătorit cu o deosebită solemnitate religioasă Duminecă 31 Mai curent (ziua Sf. Părinți) în toate bisericile din țară.

In consecință vi se scrie, ca din acest mare și însemnat privilegiu să se officieze în acea Duminecă o liturghie solemnă, preoții ținând și câte o cuvântare prin care să arate motivele ce au determinat adunarea Sinodului și în liniamente generale, scurte, să spuie ce poate fi de interes pentru popor din hotărârile ce s'au luat și însemnătatea Sinodului.

Arhiepiscop și Mitropolit, MIRON

Director, Boroianu

De luat aminte. — Fiecare preot cunoaște motivele adunării Sinodului și hotărârile luate. Dar, pentru reamintirea lor, acolo unde va fi nevoie, dăm aci sumar, datele necesare.

Adunări sinodale au fost, în parte, mai înainte de 325. Erezile și shisme au fost combătute atât de fiecare reprezentant al bisericii, pe acolo pe unde se iveau, cât și în întrunirile lor. O adunare însă, care să întrunească pe toți repre-

zentanții bisericii împreună cu șeful statului, nu se ținuse până la Sinodul dela Niceea din 325. Nici împrejurările nu fuseseră favorabile și nici ereziile nu erau atât de protivnice și atât de acute. Numai când un preot din Alexandria Arie, din vanitate și orgoliu, și-a permis să atace dumnezeirea Fiului, spunând „C'a fost un timp când nu era“, deci îl trecea între creaturi, numai atunci, cu ajutorul lui Dumnezeu și voința împăratului Constantin cel Mare, s'au întrunit episcopii din toate părțile, ca să opună dreapta credință ereziei. Și s'au adunat cu tot dragul ce purtau bisericii, pe care o reprezentau, mai ales că forma sub care Arie răspândia erorile lui, atrăgea pe mulți. Spiritele erau agitate, căci Arie nu se supunea episcopului lui și nici hotărârilor luate de el cu consensul celor de acolo. Împăratul era și el neliniștit. Văzuse el ce putere are creștinismul și cât folosise țării sale într'un timp scurt și nu putea sta cu brațele încrucișate acum când prin neînțelegerile provocate de erezia lui Arie, se slăbia puterea de viață a legii celei noi. „Scăpați-mă de griji și de turburare, zicea el, dați-mi iarăși liniștea zilei, odihna nopții și bucuria vieții“.

Liniștea în biserică, ieșită din dragoste și frăție creștină, se menținea numai prin păstrarea aceleiași credințe și practicarea aceluiași obiceiuri. În acest scop părinții bisericii se adunau și purtau grija ca să se păstreze ceea ce Domnul și

sfinții lui apostoli au dat în biserică și pentru ea. Ei erau pătrunși de adevărul că „*Cerul și pământul vor trece, iar cuvintele lui nu vor trece*” și se adunau, căci „*unde vor fi 2 sau 3 adunați în numele Lui, acolo va fi și El*” și-i va ajuta, cum le-a promis: *Iată eu cu voi sunt până la sfârșitul veacurilor*”.

Și când liniștea în biserică era atât de turburată prin erezia lui Arie și când au văzut atâta bunăvoință din partea împăratului, care dorea restabilirea liniștei, s'au adunat cu toții, acolo unde se fixase locul întrunirii, la Niceea.

La această primă adunare ecumenică, cum spune istoricul *Sozomen*, episcopii defină că Fiul lui Dumnezeu este de aceeași substanță cu Tatăl, născut din eternitate, și înlătură din biserică pe acei cari ziceau că n'a fost mai înainte de a fi fost făcut. Scriind către credincioșii bisericii sale, *Eusebiu al Cesariei* zice: *Iată învățătura noastră, așa cum a fost celită în fața împăratului și aprobată de toți; așa cum am primit-o dela episcopii dinainte de noi; așa cum am învățat-o din tinereța noastră, când ne-am botezat; așa cum este în Sf. Scriptură...*

Sinodul formulează articolele din simbolul credinței, așa cum le avem, privitoare la Dumnezeu-Tatăl și Dumnezeu-Fiul. El scrie bisericilor din Alexandria, Egipt, Libya și Tentapole: „*In comun acord s'a hotărât a se anatermiza nelegiuita opiniune a lui Arie și adeptilor săi.*”

Tot acest Sinod a fixat data ținerii Sf. Paști pentru întreaga biserică, cum spune tot în aceea scrisoare către bisericile amintite „*că a fost cu fericire terminată și cu toții vor serba-o în aceeași zi.*”

Deci, acest sfânt și mare sinod, la care au luat parte 318 Părinți, a formulat credința pentru veacuri așa cum o mărturisim în Simbol, după cum foarte bine zice Sf. Atanasie în epistola către episcopii Africei „*Cuvântul Domnului prin sinodul Nicean rămâne în veac*”. Prin aceasta se ieia orice motiv de abatere dela credință, căci de acum înainte ea este fixată în formele ce trebuie primite neschimbat.

Până la acest Sinod, ori de câte ori se ivea vr'o părere contrară, era condamnată, dar nu se punea nimic precis prin care să se exprime doctrina adevărată. De astă dată nu numai s'a condamnat o erezie, ci s'a formulat și învățătura în mod pozitiv, așa că, pentru prima oară, avem simbolul de credință obligator pentru întreaga biserică, eșit din examinarea Sf. Scripturi și reprezentând adevărurile coprinse în ea. Tot așa

acest Sinod introducând unitatea în privința timpului serbării Sf. Paști, aduce veselie lumii creștine de a se bucura peste tot în aceeași zi de amintirea Invierii Domnului. Sinodul acesta a primit și introdus în biserică creștină mai întâi călindarul păgân-al lui Iuliu Cesar, îndreptând pentru trecut greșala lui și sărind peste trei zile. Dar sfinții părinți n'au hotărât, cum să îndrepteze deosebirea între anul solar și anul din calendar și pentru viitor. Deaceia în 1600 ani culerul nostru a întârziat cu 13 zile, pe cari a trebuit să le îndreptăm anul trecut.

Acest Sinod a pus capăt și trufiei acelor dintre episcopi, cari îndrăzneau a se amesteca în eparhii streine, a înlăturat pentru totdeauna celibatul clericilor și prin cele 20 canoane, ce a formulat, a dat pentru întâia dată legi aplicabile întregii biserici.

Din cele zise rezultă:

1) Că dela acest Sinod începem a avea liniște prin stabilirea credinței în formule neschimbătoare completate de celelalte sinoade ecumenice.

2) Că de acum Sinoadele ecumenice au să hotărască asupra credinței, pentru unitatea ce trebuie a fi în biserică, cum se vede din celece s'au decis la celelalte Sinoade ecumenice.

3) Se pune începutul în mod oficial al lucrării dintre puterea bisericească și cea lumească pentru liniștea și buna prosperare a credincioșilor cari, în același timp, sunt și cetățeni.

Iată momentele ce trebuiesc prinse și puse în lumina ce trebuie să dea înșămătate zilei de amintirea a 1600 ani dela primul Sinod ecumenic.

E la puterea oricăruia.

Prea Cucernice Părinte,

Sf. Sinod cu adresa Nr. 199 a. c., Ne face cunoscut că în ședința sa din 15 Mai 1925, văzând adresa Nr. 1510 din 1925 a Societății pentru profilaxia tuberculozei, i-a admis să facă chetă în toate bisericile din Țară în Dumineca Pogoririi Sf. Duh, cu restricțiunea, ca jumătate din produs să rămână bisericii unde s'a purtat cheta, iar cealaltă jumătate să se trimită direct Societății la București.

Ca atare, veți lua măsuri ca în numita zi să se facă chete în bisericile din protopopia P. C. V., trimițându-Ne la urmă un tablou de sumele colectate.

p. Arhiepiscop și Mitropolit, PLATON

Director, Dr. Boroianu

PARTEA NEOFICIALĂ

CUVÂNTAREA

I. P. S. Patriarh, cu ocaziunea votării legii de organizare a Bisericii ortodoxe în şedinţa dela 28 Martie 1925.

D. Mihail Pherekyde, preşedinte: Discuţiunea generală este deschisă. Sanctitatea Sa Patriarhul Dr. Miron Cristea are cuvântul.

Sanctitatea Sa Dr. Miron Cristea, Patriarhul României: D-le preşedinte, d-lor miniştri, onorat Senat.

Proiectul de lege, care se prezintă astăzi înaintea d-voastră, are o însemnătate specială. Este un proiect de lege, care priveşte unificarea; prin urmare este un proiect de importanţă fundamentală, mai ales că el priveşte organizarea unitară a celei mai vechi şi mai importante instituţii a neamului, care este biserica sa.

Vitejia, jerttele fără de număr a fraţilor noştri din Vechiul Regat, ne-au dat România întregită. Dorobanţul, despre care d. prim-ministru ne-a vorbit atât de frumos zilele trecute în incinta acestui Senat, este straja neadormită la hotarele ţării noastre. (Aplause).

Dar, d-lor senatori, această strajă nu este suficientă garanţie a viitorului neamului şi a ţării noastre. Ţara noastră are lipsă de o solidă închiegare şi consolidare în interiorul ei, iar forţa cea mai plină de coeziune pentru această închiegare şi consolidare, este sufletul unitar al neamului. Acest suflet trebuie trezit, unde e latent, unde e adormit; trebuie întărit pretutindenea, ca el să ofere, zi şi noapte, hrană suficientă tuturor, pentru formarea, alimentarea şi oţelirea conştiinţei unitare a neamului, căci în aceasta residă puterea supremă a ţării noastre.

Precum în multe alte privinţi, aşa şi în privinţa asta, biserica română este instituţia cea mai necesară şi care nu se poate înlocui prin alta. Nici şcoala, nici armata, nici o altă instituţie din ţara noastră, nu este în stare să creeze şi să alimenteze sufletul unitar al neamului nostru, ca biserica. În şcoală au umblat mulţi, dar nu toţi au avut ocaziunea a fi atinşi de razele luminoase ale educaţiei şcolare şi ale culturii noastre. Aşa şi prin armată trec numai puţini; pe când biserica, nici celui din urmă cioban, care trăieşte în vârful munţilor, nu-i este indiferentă. Cei mai răslătiţi şi toţi au legăturile lor cu biserica, dela naştere şi până la moarte; toţi au prilejul a-i ascultă gla-

sul şi la bine şi la rău. Mângâierea ei e generală. (Aplause).

Iată d-lor, cum biserica, pe lângă înrăuirile misiunii sale speciale, bisericesti şi pur spirituale, şi din punctul de vedere naţional-politic, care preocupă în aceste zile de prefăcere a referinţelor politice din trecut, este şi rămâne instituţia cea mai importantă, care are să formeze cheagul interior al unităţii neamului nostru şi în viitor, precum a făcut-o cu atâta succes şi în trecut.

Unii din fraţiile voastre v'aţi aşteptat, ca acest proiect de lege să se fi prezentat Corpurilor legiuitoare cu câţiva ani mai înainte. Am auzit din unele părţi exprimată dorinţa, că proiectul acesta de lege trebuia să fie un fel de înainte mergător al tuturor legilor de unificare votate până acum. În aparenţă dorinţa asta s'ar părea justă, dar îmi permit să constat că întârzierea a fost chiar un bine.

Înainte de toate, biserica noastră în fond, luată chestiunea ca doctrină, ca rit, ca limbă, ca obiceiuri, eră una, înainte de a fi noi una, politiceşte. Biserica a fost aceea care a creiat sufletul unitar al neamului. Deci, sub raportul acesta, al fondului nostru bisericesc, nu eră nici un zor, căci una am fost şi pe timpul când noi românii eram împărţiţi ca făina orbului, în vreo şase împărţiţi, din cari numai două erau româneşti, iar celelalte erau străine. Dar să nu uităm un lucru: Biserica noastră este instituţiunea cea mai veche a neamului, şi la nici un popor din lume, credinţa creştină nu s'a dezvoltat în atât de strânsă legătură cu viaţa şi cu sufletul neamului nostru peste tot. Biserica s'a dezvoltat deodată cu noi şi de aceea, la noi, credinţa este strâns legată cu toate manifestările sufleteşti ale neamului. Dar — fiind împrejurările felurite în cari au trăit românii în cele şase împărţiţi — în ce priveşte organizaţia şi viaţa bisericască, şi-au creiat, în cursul veacurilor, o mulţime de întocmiri, de legi particulare, de obiceiuri şi instituţiuni separate, după împrejurările în cari au trăit. Şi aceste deosebiri de organizaţiuni au intrat şi au prins rădăcini adânci în viaţa bisericască a poporului, în sufletul lui. Acestea nu se puteau dezrădăcină peste

noapte și nici n'ar fi fost bine să se facă. Cei cari ați luat parte la primele întruniri ale „Constituantei bisericești”, v'ați putut convinge despre aceste diferențieri de vederi. Prima întrunire era un fel de Turnul Babilonului, încât unii, mai pesimiști, credeau că nu ne vom putea înțelege cătu-i lumea. Aceasta era un lucru firesc. Dar, încetul cu încetul, întrunindu-ne, cunoscându-ne, împărtășindu-ne unii altora convingerile și întemeind aceste convingeri pe argumente puternice, aceste divergențe de păreri s'au redus mereu, până când, în câțiva ani, au dispărut. De ce au dispărut? Au dispărut d-lor, la focul dragostei și al dorinței unanime de a ne unifica și în privința aceasta, a organizațiunii celei mai importante instituțiuni ale noastre, care este Biserica părinților noștri. S'au topit aceste diferențe, cum zice un cântec bisericesc: „cum se topește ceara de fața focului”. Și astăzi ne prezentăm înaintea Corpurilor legiuitoare cu acest proiect de lege și cu acest statut, alăturat la el, cu vederile eterogene armonizate, asimilate într'un întreg sistematizat și încheiat, care ne întrunește, în aceleaș vederi, pe toți reprezentanții celor patru Biserici provinci-ale. (Aplause).

Vedeți deci, d-lor, că și de această dată, ca și în alte dăți, vremea a fost leacul cel mai bun. Această întârziere de câțiva ani a fost necesară. De ce, d-lor? Noi, cei ce suntem în fruntea Bisericii, dorim un lucru, l-am dorit și-l vom dori și în viitor, ca atunci când se face o lege fundamentală de organizare a Bisericii, a instituției noastre spirituale, să nu existe o majoritate parlamentară biruitoare și o minoritate învinsă. Aceasta d-lor ar fi o greșală. Mai ales nouă, ne trebuie o contopire armonică a sufletelor. În scopul acesteia se face, să se facă astfel încât la temelie să stea unanimitatea, contopirea și înfrățirea sufletească a tuturor, căci dacă această înfrățire și această armonie nu există, atunci cum vom putea noi, ca Biserica, contribui cu toate puterile noastre, la asimilarea și închegarea, prin Biserica, a tuturor intereselor noastre superioare?

Iată, d-lor, de ce întârzierea a fost o necesitate bine definită și bine justificată. Și astăzi avem fericirea să vă prezentăm un proiect de lege, cu care toți reprezentanții celor cinci mitropolii suntem de acord, în principiile generale, rămânând de sine a se înțelege unele mici mărunțișuri, cari nu ating întru nimic economia legii.

D-lor senatori, desigur sunteți curioși a ști, cel puțin în liniamente generale, care este economia acestei legi? D. ministru al cultelor, Alexandru

Lapedatu, în expunerea sa foarte documentată, v'a dat lămuririle cuviincioase, iar părintele referent, episcopul Lucian al Romanului, în frumoasa lui expunere, ca raportor al Comitetului delegaților, de asemenea ne-a prezentat în culori clare cuprinsul acestei legi.

Mie să-mi dați voie, pentru lămurirea d-voastră, să rezum puțin, în câteva momente, această economie a legii, atingând atât fondul cât și momentele principale ale evoluțiunii organizației bisericii noastre, din care a rezultat legea și statutul nostru.

Mai întâi stă la baza lor principiul *autonomiei* bisericești. În art. 22 al noiei noastre constituții, se dă Bisericii noastre autonomie. Ce însemnează aceasta? Însemnează că noi, reprezentanții legali ai bisericii, avem de aci înainte a ne conduce prin organele noastre bisericești proprii, iar nu prin amestecul organelor străine, cari nu au caracter pur bisericesc. Administrăm, conducem, reglementăm noi înșine toate chestiunile noastre bisericești, culturale, fundamentale, epitropești, artistice, samaritane, filantropice. Va să zică, am ajuns să fim stăpâni pe gospodăria noastră internă bisericească și în casa noastră.

Și aceasta, d-lor, este un câștig enorm, căci vai de organismul, vai de instituțiunea a cărei inimă nu pulsează în interiorul organismului și care trăiește prin amestecul exterior. Biserica noastră va păstra, cu recunoștință, numele celor ce ne-a ajutat să dobândim dreptul de cârmuire autonomă. (Aplause).

Dar, d-lor senatori și d-lor miniștri, autonomia noastră bisericească nu este, și nu este permis să fie, o plantă exotică, adusă de aiurea și plantată în solul vieții noastre bisericești. Aceasta ar fi o greșală. Autonomia noastră bisericească trebuie să fie ceva special, ceva ce corespunde evoluțiunii istorice a dezvoltării raportului dintre biserică și dintre Statul nostru. V'am spus adineauri că viața noastră bisericească și viața noastră de Stat s'au dezvoltat, în cursul veacurilor, într'un chip atât de armonic, încât una s'au contopit cu cealaltă și au format o pânză, pe care dacă încerci să o seperi, se destramă.

Ierarhii noștri, mitropoliții noștri au fost decând lumea și reprezentanți lumești; în toate adunările noastre obștești, mitropolitul era președinte; mitropolitul a fost președintele și divanului ad-hoc și până de curând mitropolitul era președintele Senatului. Ba mai mult încă, era un timp când mitropolitul țării era și locuitor de Domn, exercită atribuțiuni domnești în absența Domnului din țară. Iar părintele Lucian al Romanului arată,

aşa de frumos, în expunerea lui, care este tipărită şi pe care cred că a-ţi citit-o, cum Voevozii noştrii erau în cele mai intime legături cu biserica şi cu mitropolitul. Şi această legătură a culminat atunci când unul dintre Voevozi, Constantin Brâncoveanu, a suferit moarte de mucenic, pentru credinţa bisericii noastre.

Vedeţi deci, cum s'a încheiat această viaţă bisericească cu cea naţională, cu viaţa Statului nostru.

Deci, date fiind aceste legături intime, autonomia noastră bisericească nu putea merge aşa de departe, cum merge autonomia bisericilor din alte ţări, terminându-se în realizarea principiului lui Cavour, care spune: „Biserică liberă, în Stat liber“. Aceasta ar fi o separare totală a bisericii de Stat şi aceasta la noi în ţară nu corespunde evoluţiunii vieţii noastre bisericeşti şi nici a vieţii Statului.

Deaceia, în cadrele acestui proiect de lege şi acestui statut ce am făcut, cunoscând acest trecut am creat o autonomie care corespunde împrejurărilor şi vieţii noastre româneşti. Am acceptat principiul democratic al diviziunii muncii, al competenţelor. Toate chestiunile noastre de viaţă internă bisericească le rezolvim noi, biserica, noi reprezentanţii clericilor şi mirenilor, fără vreun amestec din afară.

Dar, d-lor, acolo unde interesele noastre bisericeşti se întâlnesc cu interesele vitale ale ţării, ale neamului, acolo am admis o armonică concurenţă, aşa încât să fie salvate şi interesele bisericeşti şi interesele neamului. De pildă, vă întreb: poate guvernul, poate capul Statului, pot factorii conducători ai ţării să se desintereseze cine are să fie episcop la Hotin, la Bălţi, la Cetatea-Albă, la Chişinău, la Cernăuţi, în Dobrogea sau în orice alte părţi? Nu se poate. Dacă un guvern s'ar dezinteresa de aceste chestiuni importante, nu numai bisericeşti, ci vitale şi pentru Stat, atunci ar comite o mare şi grea eroare. În chestiunile acestea deci, unde sunt şi interesele Statului, noi am căutat să dăm „Cezarului ce este al Cezarului, să rămână lui Dumnezeu ceea ce este al lui Dumnezeu“. (Aplause).

O altă pildă. Imprejurările noastre sunt astfel dezvoltate, încât mai ales la noi în Vechiul Regat, Statul pune la dispoziţia noastră, a bisericii, *toate mijloacele de întreţinere*. Astăzi de exemplu, nu-mi aduc bine aminte, dar d. ministru de culte trebuie să ştie mai bine, se pune la dispoziţia bisericii 301 milioane.

Să-mi daţi voie să spun, fiind cap al bisericii,

că aş simţi o mare răspundere pe umerii mei şi o îngrijorare, dacă aceste 301 milioane mi s'ar încredinţa exclusiv mie şi nouă, organelor bisericeşti, ca să purtăm toată răspunderea materială a acestei gestiuni. Biserica trebuie să-şi rezerve energia ei pentru partea duhovnicească, spirituală. Deci, în chestiuni materiale, mai ales acolo unde Statul dă banii, cred că este justificat să admitem şi cointeresul reprezentanţilor ţării, a ministerului de culte şi a celui de finanţe, care dă banii.

În scopul acesta, în cadrele acestei autonomii, am creat o *instituţiune bisericească* şi ea, şi anume „Epitropia centrală a bisericii“, sub conducerea a trei persoane: două sunt numite de biserică şi unul este reprezentantul ministerului cultelor şi a celui de finanţe. Astfel, întrebuiţarea acestor bani scoşi din sudoarea contribuabililor, cu multe necazuri, trebuie să se întrebuiţeze strict după indicările bugetului, făcut de către cei cu căderea a-l stabili.

În această instituţiune, care va forma oarecum, puntea de legătură între biserică şi Stat, reprezentantul Statului va exercita şi un control binevoitor, iar pe de altă parte cu experienţele sale, ne va veni în ajutor la plasări şi la diferitele operaţiuni financiare, ce vor obveni, şi prin aceasta va contribui a ne uşura o sarcină, nu de natură bisericească, ci de natură economică.

După cum vedem şi din aceste două exemple, din întreaga economie a acestei legi bisericeşti, reiese o autonomie stămpărată, prin concurenţa armonică dintre biserică şi Stat, acolo unde e necesar şi admisibil; şi aceasta este rezultanta firească a rapoartelor tradiţionale dintre biserică şi Stat, în care biserica ortodoxă, tocmai pentru aceasta a rămas „dominantă“.

Dacă ar veni la noi cineva să aplice principiul lui Cavour, cum se întâmplă în Danemarca tocmai zilele acestea, adică separaţia bisericii de Stat, aceasta ar însemna o vivisecţiune, care ar produce dureri foarte simţite şi în biserică şi în Stat. Totul trebuie trecut prin sita deasă a tradiţionalismului sănătos al propriului nostru popor.

De aceia să-mi daţi voie să rezum, drept învăţătură şi pentru alte terenuri, că „nu tot ce sboară, e bun de mâncat“; nu toate principiile mondiale le putem aplica şi la noi întocmai.

Pe lângă principiul acestei autonomii româneşti, ce am mai făcut noi? Până de curând biserica a fost condusă numai de către chiriarhi, episcopi, ori mitropoliţi cari — ori cât ar fi de superiori — totuşi e o imposibilitate să aibă egală şi temeinică pricepere în toate chestiunile, cum

sunt cele economice, financiare, pedagogice, artistice ș. a. De aceia proiectul institue pretutindenea — pe lângă clerul conducător — consilii din specialiști în materiile indicate mai sus. Așa, va fi un consiliu parohial pe lângă fiecare parohie; unul protopopesc, unde va fi necesar, unde nu, protopopul singur face legătură între episcopie și parohii.

Va fi un consiliu pe lângă fiecare episcopie și un cosiliu central pe lângă Patriarhie.

Aceste consilii vor fi constituite din tot atâți oameni de specialitate, participând și mireni, în chestiunile unde pot avea cădere de a contribui, cu cunoștințele lor, la norocoasa rezolvire a chestiunilor.

Azi, d-lor, trăim în era specialităților. Dacă mă doare măselele azi, nu mă mai duc la un medic de boale interne, ci la un specialist în dentistică, căci altfel, sunt expus să fiu supus la un tratament care nu mă va putea vindeca. Nici biserica nu se poate lipsi de sfatul unor astfel de colaboratori.

Dar clerul — de jos până sus — rămâne conducătorul și președintele de drept al tuturor consiliilor și a adunărilor bisericești și toate persoanele însărcinate cu studierea chestiunilor mai importante trebuie să aibe aprobarea episcopului. Deci, peste tot consilii, ceiace corespunde unui principiu al Sfintei Scripturi, care zice: „Unde sunt doi sau trei adunați în numele meu, acolo voi fi și eu (Iisus Hristos) în mijlocul lor“.

Un alt principiu care stă la temelia acestei organizări, este principiul constituțional. Aceste consilii ies în chip constituțional prin alegerea din «adunări bisericești». Așa, va fi o *adunare parohială* pe lângă parohie; unde va fi nevoie va fi și o adunare pe lângă protopopie; este o *adunare*, pe lângă episcopie; și este o adunare, cea mai mare din toate, pe lângă patriarhie, care este «Congresul Național Bisericesc», cu reprezentanți din întreaga biserică.

Adunările depe lângă parohii, se aleg prin vot obștesc sau universal: toți bărbați majori, de sine stătători, cari sunt buni creștini și cari își îndeplinesc îndatoririle lor față de biserică, vor fi membri de drept în aceste adunări parohiale, ele formează un mic parlament pe lângă biserică, în fiecare comună și împreună cu preotul și sub presidiul lui, va da directivele și normele de conducere, a daraverilor de avere, de gospodărie, etc.

Din aceste adunări parohiale, protopopiale, episcopale și Congresul-național bisericesc, țin să scot în relief importanța congresului bisericesc.

Congresul național-bisericesc va fi corporația reprezentativă, parlamentul patriarhiei întregi. De aci înainte nu Marele Colegiu, ci acest congres național bisericesc va avea, între altele căderea de a alege pe episcopi și mitropoliți. Prin urmare nu se va mai face imputarea care se făcea în trecut, că episcopii erau aleșii unor factori politici. Aceasta, de aci înainte, va dispărea și chiriarhii noștri vor fi aleși de o reprezentanță a credincioșilor din toată țara, unde nădăjduim că va intra toată floarea, și clericală și mireană, a bisericii noastre de pretutindeni. Și date fiind raporturile intime dintre biserică și Stat, am făcut propunerea care s'a primit, ca în cazul alegerii chiriarhilor, în acest Congres să fie și anumiți reprezentanți de drept ai tuturor decasteriilor țării noastre: Ministrul-președinte, ministrul cultelor, președintele Camerei și președintele Senatului, prim președintele Curții de casație, președintele Academiei Române, rectorii Universităților, decanii facultăților de teologie și alți onorați ori, a căror conlucrare la alegerea Chiriarhilor nu poate avea de cât o înrăurire binefăcătoare. Firește întru cât sunt ortodoxi.

D-lor senatori, s'a auzit, din unele părți, imputarea, că prin această nouă organizare bisericească, introducând elemente mirene la rezolvirea treburilor bisericești, bine înțeles la conducerea acelor chestiuni unde au cădere și competență, prin aceasta se *laicizează biserica*. Nu este așa d-lor. Această imputare nu poate sta în picioare, dintr'un motiv foarte simplu: d-voastră, care sunteți juriști și vă ocupați cu dreptul, vă aduceți aminte povestea atât de simplă a lui Menenius Agripa. S'au jurat mâinile, *ca să nu mai ducă la gură de mâncare ca să moară gura de foame*: dar când a văzut că atunci când gura și capul mor de foame picioarele și mâinile pătesc tot așa. Menenius Agripa a constatat acest principiu de fiziologie organică, că *toate măduarele unui organism trebuie să lucreze în mod armonic*, pentruca viața unui organism să se desvôle în mod normal. Biserica încă este un organism. Prin urmare, capul — care este clerul — membrele și celelalte mădule — care sunt mireni, trebuie să contribuie la aceiaș viață și nici o parte să nu se atrofieze căci atunci seva, energia vieții, nu va lucra normal și organismul întreg va suferi. Deci, această conlucrare cu mireni nu este de cât o aplicare a acestei povești atât de simple a lui Menenius Agripa, când chemăm la conlucrare toate măduarele din care se compune biserica. Și din această armonică conlucrare și normală circulare a sevei

de viață, vă întreb: ce poate rezulta? Ea a existat mai ales în primele veacuri ale erei creștine, în biserică. Nu poate rezulta altceva de cât munca mai intensivă, rezultate îmbucurătoare pentru viața noastră bisericească.

Deși în consilii și adunările reprezentative vor fi 1/3 clerici și 2/3 mireni, rolul de conducător preponderent al clerului rămâne, iar în fruntea tuturor va sta Sf. Sinod, drept expresie a principiului de ierarhie sinodală.

Justiția bisericească era mancă, în cele mai multe părți, judecata o fac consilii administrative. Nu mai în Vechiul Regat există *consistorii speciale* pentru justiție. Dar e numai o instanță și numai în cazuri grave și Sf. Sinod. Proiectul introduce trei instanțe, ca astfel și clerului și personalului bisericesc, să-i dai cea mai largă putință a-și căuta dreptatea, mai ales în biserică, unde toate trebuie să culmineze în vederea iertării și a îndreptării.

Dar, d-lor, când s'a pregătit aceste legi, mulți credeau că se introduc în viața noastră bisericească, fie din Vechiul Regat fie din alte părți, ceva lucruri noi. Nu este așa: spre smerenia sufletului nostru constat, că tot ce s'a făcut nu este nou.

Toate elementele constitutive din cari se compune această lege a statului, care este un întreg de organizație cu sistem, au existat în cursul veacurilor, ca elemente și instituții răslețe, fie în Vechiul Regat fie în celelalte biserici provinciale. Deci, totul este produsul bisericii întregi.

Vă voi aduce câteva exemple. Unii din preoți, mai ales din Vechiul Regat, erau ispițiți a crede că este o inovație să introduci pe mireni în daraverile bisericești. Nu este așa. Radu-cel-Mare, voind să organizeze biserica din Muntenia, a scris patriarhului dela Țarigrad, Nifon, care aste bine cunoscut în Vechiul Regat, să vină în Muntenia și să dea o organizație mai bună bisericii noastre; el venind, a chemat într'un mare sobor, la 1502—1503, toți egumenii mănăstirilor, Domn și boeri, preoți și mireni, ca acest sobor să dea o organizație nouă bisericii noastre.

Vedeți dar, că introducerea elementului mirean în daraverile noastre bisericești de organizare, nu este ceva nou, ci este un lucru chiar foarte vechiu.

La 1391, Patriarhul din Constantinopol, Antonie a prefăcut mănăstirea de la Peri, în Marmăția, în stavropighie, care constituie o instituție bisericească supusă patriarhului, în afară de episcopia sa. Starețul Pahomie este un exarh patriarhal, un fel de mitropolit peste un ținut mare din Maramureș, până la Selagiu și Unguraș, etc. In acea

scrisoare de înființare a stavropigheniei, patriarhul determină și modalitățile de alegere a viitorului egumen, și atunci zice: «trebuie să se adune, într'un sobor mare, toți frații duhovnici, ctitorii Voievozii Balița și Drag Meșter și toți oamenii mari și mici din întregul ținut și să aleagă cu aprobarea mea»...

D-lor vă întreb eu, ce înseamnă acești «oameni mari și mici?» Este votul universal, introdus de biserică încă în anul 1391, și vă puteți închipui câtă depărtare de atunci și până la hărbații de Stat moderni, cari au introdus acest vot obștesc în viața Statelor?

Vedeți dar, că și 'votul universal, care stă și la temelia acestei legi, nu este un lucru inventat de noi, ci este un lucru vechiu, care a existat în deprinderile noastre bisericești, din vechime.

La 1864, Cuza-Vodă a făcut o lege, prin care admite ca episcopii și mitropoliții să fie numiți de Domn.

În adunarea obștească s'a sculat Scarlat Rosetti care a zis lui Vodă: «Nu se poate aceasta, căci la noi totdeauna, episcopii și mitropoliții, au fost aleși de adunări, Domni, boeri, și reprezentanți ai clerului și poporului și așa mai departe. El își termină cuvântarea lui așa: «Să trăiască autonomia ecleziei noastre românești!».

Aceasta d-lor, a fost la 1864: și nemuritorul Șaguna a dat autonomia bisericii din Ardeal cu patru ani mai târziu, la 1868. Biserica din țărișoarele române au tost autonome până la Cuza.

La 1857, Adunarea obștească la propunerea lui Melchisedec și a fraților Scriban, a făcut o lege, ca pe episcopi să-i aleagă Adunarea obștească; dar au să fie de față și *reprezentanții clerici și mireni din eparhia vacantă*. Și tot așa am făcut și noi. La alegerea unui episcop, vor veni și reprezentanții adunării din episcopia vacantă. Scaunul protopopes de judecată, îl găsim pe vremea împăratului Iosif II, numit consistoriu.

S'ar mai putea aduce multe alte exemple. V'am adus aceste pilde, ca să vedeți că legea aceasta nu este ceva nou, ci ea este adunarea elementelor constitutive ale legilor, și uzurilor, cari au fost în diferite părți ale țării și pe cari și le-au creat biserica după împrejurări și în duhul organizării din primele veacuri creștine. Această culegere a elementelor, a făcut-o în chip admirabil nemuritorul mitropolit, macedo-românul Andrei Șaguna, asigurându-și prin munca sa un loc de onoare, nu numai în istoria neamului nostru, ci în istoria generală a ortodoxismului întreg. El a făcut mai întâi o asemenea sistematizare, în «Regulamentul» său organic, care mai târziu a fost

prelucrat și în unele prvințe democratizat, în o măsură mai mare decum era necesar în biserică, în așa numitul «Statut organic» al mitropoliei noastre din Ardeal. Cu toate defectele lui el este o lege care a dat organizația relativ mai bună din toate câte au bisericele provinciale. De aceea și era prea firesc, ca să ne inspirăm și din statutul fraților noștri ardeleni, acceptând ceea ce s'a dovenit bun și în această lege a unificării organizării pentru biserica noastră. Și în aceasta eu văd degetul lui Dumnezeu, ca acest macedo-român să rămână în sufletul nostru ca un om vrednic de recunoștința noastră a tuturor și prin aceasta frații noștri din Macedonia și Balcani să se simtă sufletește legați de biserica noastră prin duhul marelui lor fiu.

Dacă deci și organizația bisericii din Ardeal — pe lângă vastul material al organizației tuturor bisericilor ortodoxe și pe lângă îndelungatele noastre experiențe și a celor ce au conlucrat la elaborarea proiectelor — ne-a oferit prețioase elemente: să-mi permiteți să constat, că frații din Ardeal, prin aceasta, își plătesc o veche datorie, un mare ajutor și un vechiu împrumut, pe care li l-au dat cei din Vechiul-Regat, sau mai bine zis cei din Principatele vechi dunărene, în vremuri grele.

Să mă explic. Frații noștri din Ardeal, cari formează un tel de inimă a românismului, au trecut prin vremuri grele. Apăsăți, persecutați, gonțiți tocmai pentru legătura lor de mărturisitori ai bisericii și ai credinței pravoslavice, nu au avut putință nici răgaz să se organizeze bisericește, cum ar fi dovedit marele nostru istoric Iorga, care a făcut studii despre primele începuturi de viață bisericească în Ardeal și care își întitulează cartea lui: «Sate și preoți» va să zică nu «Vlădicii» nu «Mitropolii», nici Episcopii ci numai elemente răslețe. Nu era o organizație completă. Aceasta nu din vina lor, ci din greutatea împrejurărilor nu s'a făcut.

Organizarea adevărată bisericească a fraților noștri din Ardeal, ne-o spune un alt istoric de-al nostru, nu este o creațiune ardelenască, ci este un *dar al Voevoților noștri din Vechiul-Regat*. Mitropolii din Muntenia și Moldova, din primele zile ale înființării acestor mitropolii, au fost Exarhi ai plaiurilor, adică delegați patriarhali, având a se interesa și dincolo de Carpați de soarta credincioșilor români ortodocși, cari trăiesc pe aceste plaiuri.

Și acești mitropolii au fost oameni demni, conștienți, și au stăruit mereu la Voievozii Munteniei și Moldovei, ca să se intereseze, să se ocupe

de soarta fraților noștri de dincolo. Și acești Voievozi, de vrednică amintire, au fost la locul lor: ba îndrăznesc să mărturisesc, că interesul acestor Voievozi români, munteni și moldoveni, din veacurile trecute, pentru frații din Ardeal, a fost mult mai mare, decât al celor dela începutul veacului celui din urmă. De aceea ce constatăm noi, istoricește? Episcopii români s'au ivit în Ardeal pretutindeni acolo, unde careva din Voievozii principatelor dunărene i-au dus și așezat.

Vladislav-Vodă și Mircea-cel-Bătrân au stăpânit în veacul al 14-lea ținutul Făgărașului. Cel dintâiu Vlădică care apare acolo, la Galați, este Macarie instituit de Vodă Vlad-Țepeș. În altă parte a Ardealului, în ținutul Hațegului, încă dăm de un călugăr de aci, Nicodim, care întemeiază Tismana și Vodița. Tot el întemeiază, în țara Hațegului, mănăstirea Prislop. Domnița Zamfira, fica lui Moise-Vodă al Munteniei, repară această mănăstire la anul 1530 și anii următori. Imediat apare acolo un episcop român. Radu-cel-Mare a avut în stăpânire, ca feudă, Gloagiul-de-Sus. Imediat pune acolo un episcop. Celdintâiu purta numele, dacă-mi aduc aminte bine, de Cristofor. În părțile de nord ale Ardealului, influența au avut-o Moldovenii. Ștefan-cel-Mare întemeiază la Vad o mănăstire și o episcopie, care a avut, în timpul veacurilor numeroși vrednici episcopi români, cari în timpurile cele mai grele de atac a ortodoxismului din partea calvinismului, au salvat sufletul nostru românesc ortodox și legea lui.

Tot în timpul lui Ștefan-cel-Mare, se trimite mitropolitului Marcu din Feleac, lângă Cluj, prin vistiernicul lui Ștefan, care era desigur ministrul de finanțe, o evanghelie frumos legată în argint înferecat, care se păstrează până în zilele noastre. Ștefan-cel-Mare cum a putut face aceste lucruri? Avea stăpânire peste Ciceiu și peste 60 de sate împrejur.

Data fiind intima legătură, pe care a avut-o stăpânirea cu biserica, Voievozii nu au făcut un singur pas fără ca în suita lor, între sfetnicii lor, să nu aibă totdeauna și un călugăr, egumen, episcop, pe care-l lăsa pe acolo unde era lipsă, pentru apărarea ortodoxismului român și pentru salvarea unității noastre naționale. (Aplause).

Iar culmea a pus-o Mihai-Viteazu, care, înainte de a trece granița, a făcut cu principele Sigismund Batori al Ardealului, o convențiune militară. Ce cuprindea această Convențiune militară? Cuprindea o chuintesență de organizare bisericească. Mihai-Viteazu zice: „Trec Carpații, vin în ajutorul tău, dar cu condițiunea ca popii valahi

din Ardeal, de aci înainte să trăiască după legile și datinele bisericii și poporului din principatele unde eu sunt stăpân. Mitropolii și episcopii au să vină la mitropolia Ungro-Vlahiei dela Târgoviște și aicea să primească hirotonirea lor de arhieri". Vedeți dar cât de departe au mers marii Voevozi ai principatelor, în interesul lor și al nostru, al tuturor, pentru salvarea sufletească a forțelor noastre din Ardeal și pentru organizare lor!

Când a mers la Alba-Iulia, Mihai-Viteazul a întemeiat din nou, zice istoricul Iorga, iar după alții a restaurat mitropolia, reședința și a așezat mitropolit. Faptul puțin importă, din acest punct de vedere al nostru. Destul că mitropolia de acolo s'a supus legilor și bisericii din Vechiul-Regat, respective din Principatul valah. Aici stă importanța faptului.

Această situațiune de unitate bisericească stârnind furia stăpânitorilor dușmani, cari, după retragerea lui Mihai-Viteazul, au pornit un potop de goane și de persecuții, tocmai împotriva bisericii noastre din Alba-Iulia, care, după 200 de ani, a fost ștearsă de pe fața pământului, și ca biserică și ca reședință și ca mănăstire. De ce? Ca să nu rămână niciun singur bolovan care, în mod mut, să glăsuiește despre tradițiunea întemeiată la Alba-Iulia de Mihai-Viteazul.

Este deci absolut neîndoelnic și evident, că frații din Ardeal, când ne vin și ei în ajutor, în măsură mai mare, cu organizarea lor mai bună bisericească din timpul lui Șaguna, își replătesc frățeste, cum se cuvine, și creștinește, acest mare serviciu, pe care Voevozii Țării-Românești l-au făcut pentru ei, și care dacă nu ar fi fost, știe bunul Dumnezeu dacă armata lui Vodă Ferdinand I ar fi găsit în Ardeal aceace au găsit: un popor român conștient, vrednic, plin de demnitate națională, care formează o ramură înfloritoare și de care suntem mândrii noi toți ceilalți frați închegați acum într'o singură țară națională unitară. (Aplause îndelung prelungite).

Dar acest ajutor din vechile Principate, această organizațiune, au trecut pe vremuri, mult mai timid, peste Carpați, căci oricum ar fi, era o țară străină. Aceste organizațiuni, acești episcopi au dus-o cu greu, când stăpâneau acolo alții. Trebuiau uneori să se refugieze, iar să vină îndărăt, și așa mai departe.

Merită în această privință scos la iveală un caz. La 1680, un mitropolit din Alba-Iulia, cu numele de Iosif Budai I, conform convențiunii lui Mihai, a venit, nu la Târgoviște, ci la București, unde se mutase mitropolia, să primească hirotonirea

dela mitropolitul Ungro-Vlahiei, din întâmplare ardelean și el, Teodosie dela Vestem, de lângă Sibiu. Este caracteristic jurământul care îl face acest Iosif, în biserica catedrală a mitropoliei Ungro-Vlahiei. Intre multele altele, zice el: *«Încă mărturisesc, că toate locmelile (adică legile) câte le are mitropolia Ungro-Vlahiei, le voi păstră neschimbate în toată episcopia mea.»*

Vedeți dar, cum în acele timpuri grele, organizarea bisericească, legile bisericești, mergeau de aci, dela București, dincolo, la frații noștrii, dar cu oarecare timiditate.

D-le președinte, d-lor senatori, d-lor miniștri. Folosesc acest moment sărbătoresc pentru biserică noastră și pentru țară, să constat, ca astăzi, cu ajutorul d-voastră, vom vota o lege fundamentală bisericească, care va pleca tot de aici, din București, și va trece granița veche peste Prut, peste Ițcani și pe la Brașov, dar nu timid, nu cu frică, ci cu capul sus și ridicat ca la ea acasă. (Aplause).

Jerfa fraților credincioși din Vechiul Regat, acei opt sute de mii de suflete, au desrobit pe frații noștrii din Basarabia, Bucovina și Ardeal și au dat iubitului nostru confrate, mitropolitul Nicolae al Sibiului, puțința plină de mândrie să poarte iarăși titlul de mitropolit al Albei-Iuliei, iar celorlalți să revie la sânul bisericii moldovene, ceace îi va determina pe toți să primească cu drag noile legi de aci, făcute cu conlucrarea tuturor.

Onorat Senat. N'ași fi destul de loial, dacă din cursul frământărilor pe cari le-am avut de trei-patru ani, noi, cei ce ne-am adunat, ca reprezentanți ai bisericii din toate părțile țării, ca să dăm redactarea finală acestui proiect, nu ne-am aminti — pe lângă munca încordată a celor 15 delegați ai bisericilor provinciale, întruniți în curs de câțiva ani sub presidul nostru la lucru — că au contribuit cu o parte foarte însemnată a sufletului lor, precum și înțelepciunea lor d-nii miniștri de culte. Cel dintâiu din ei este d. Octavian Goga, care în curs de câțiva ani, cât a stat la ministerul cultelor și artelor, a luat parte activă la toate adunările noastre, și ca fiu de preot, care a trăit în atmosfera unei vieți bisericești, ca membru marcant al tuturilor corporațiunilor bisericii noastre din Ardeal, și-a dat partea cea mai bună a sufletului său la alcătuirea acestei organizații, și multe urme din această organizație sunt rezultatul consfăturilor noastre cu el. După retragerea guvernului Averescu, a urmat, după cum știți, frământările noastre pentru votarea Constituției, sub min. Banu, în care timp lucrările noastre de organizare bisericească au

suferit oarecari întârziere. Și drept să vă mărturisesc, în timpul acesta — nefiind pentru guvern chestia actuală, — au reînviat unele tendințe regionale — s'au făcut unele schimbări, cari nu s'au putut menține. Din bun am făcut ceva mai rău, căci adeseori inspirația cea mai bună e cea dintâiu. În această situațiune ne-a găsit ministrul actual de culte, d. Al. Lapedatu, care a venit în mijlocul nostru, cu aceeași inimă de bun creștin și de bun român, cu aceleași experiențe față de biserica noastră, ca un distins istoric ce este și ca unul care e și el membru în corporațiile superioare bisericești.

D. Lapedatu, prin competența sa, are meritul a fi contribuit și el la înlăturarea multor asperități și la schimbarea multor vederi divergente între reprezentanții bisericilor noastre provinciale.

Deci, biserica noastră, care este o instituțiune morală, spirituală, nu poate decât cu recunoștință să accentueze această vrednicie a lor și să se simtă veșnic obligată de a le arăta recunoștința sa și de ale promite ajutorul bisericii, ca și în alte împrejurări, să facă lucruri bune pentru neam și pentru țară. (Aplause).

N'ași fi complet, dacă nu ași arăta și de astădată, ca și cu ocaziunea redactării atât de dificile a art. 22 din noua noastră Constituție, cum ne-a venit în ajutor și mintea luminată și bogată în experiențe a unui alt domn ministru, a d-lui Alexandru Constantinescu.

În anumite subtilități, unde noi preoțimea, nu avem o destulă pregătire juridică, l-am chemat pe d-sa, ca pe un bun creștin și jurisconsult și ne-a dat luminele sale, ca și în alte multe ocaziuni, pentru deslegarea norocoasă și desăvârșirea acestor chestiuni, în cari nu aveam încă o precizare definitivă. Pe baza consfătuirilor cu d-sa, am căzut cu toții de acord.

Mă simt dator, în numele meu, în numele Sf. Sinod și a întregii biserici, să le aducem recunoștință și mulțumirea noastră tuturor, celor ce au muncit în jurul acestei organizări, cu promisiunea că vom căuta, prin muncă asiduă pentru interesele bisericii, să le răsplătim această contribuție pentru organizarea norocoasă a bisericii noastre. (Aplause).

D-lor senatori, din privilegiul compunerii acestui statut de organizare a bisericii noastre ortodoxe, amintesc, că eu am studiat lucrarea foarte temeinică a marelui sobor rusesc, care înainte de război,

prin 700 de reprezentanți, mai bine de un an, au lucrat un proiect de lege de organizare bisericească. La acest sobor a luat parte și episcopul român Nicodim al Hușilor. Am studiat legile de organizare ale Bulgarilor, Sârbilor, Grecilor și a altor biserici ortodoxe, și vă mărturisesc sincer, că am impresiunea, — și nu cred că este o ex-primare a unui șovinism românesc, — că proiectul nostru rezolvă cel mai norocos chestiunea organizării bisericii noastre.

Dar oricât ar fi de bună această organizațiune, ea este un simplu cadru, niște simple rame exterioare ale vieții bisericești. Pentru ca ele să capete viață, este lipsă de un tablou plin de viață și de muncă bisericească. Și această viață, această energie, această muncă bisericească, acest izvor din care să curgă apa dătătoare de viață pentru o viață bisericească înfloritoare, nu o poate da această lege bisericească, singură. Deaceia, îndată după organizare, după formarea cadrelor, se impune, ca primă necesitate, reorganizarea școlilor noastre teologice, a seminariilor noastre.

Creșterea de profesori anume pregătiți pentru instruirea și educarea clerului, cari să ne dea un număr cât mai mare de preoți culți, luminați, cu educațiune superioară teologică și cu zel apostolesc, cari, ieșind din seminarii cu râvna de a împlânta plugul în ogorul întelenit al muncii pentru biserica română, să vină și să dea ajutor acelor harnici și distinși preoți, pe cari din mila lui Dumnezeu îi avem, într'un număr mai mare sau mai mic, în toate părțile ținuturilor noastre provinciale pentru ca astfel numărul acestor vrednici preoți, pe cari îi avem astăzi, să sporească, să se completeze și să aducă viață activă în cadrele de organizare a bisericii noastre, până și în cele mai ascunse cătune ale ei.

Și când vom face și acestea, să fiți siguri, d-lor senatori, că pe temelii noi și bune a acestei noi organizări unitare a bisericii noastre, se va desvolta o viață înfloritoare și rodnică, și pentru credincioșii bisericii noastre, dar și pentru neam și pentru țară. Să dea Dumnezeu! (Aplause).

Cu aceste cuvinte, vă rog, d-lor senatori, să votați această lege bisericească, cu dragostea pe care și cu alte prilejuri am consatat că o aveți toți unanim către biserica, care este maica noastră a tuturor. (Aplause puternice și prelungite).

CITIȚI ȘI RĂSPANDIȚI

Cărticelele „INSTITUTULUI BIBLIC“

Patriarhul MIRON la Constanța

Duminecă, în 24 Mai, s'au pus și sfințit piatra fundamentală a palatului episcopesc din Constanța. A participat și I. P. S. Sa patriarhul Miron. După sfințirea oficiată de episcopul locului P. S. Ilarie, a vorbit acesta; apoi dl. ministru al cultelor A. Lapedatu; iar la fine a vorbit patriarhul, astfel:

„În Sept. 1894 s'a ținut aicea un mare congres al Universitarilor români dela toate Universitățile Europei. Au participat și vre-o 40 tineri din Ardeal, Banat și Ungaria. În ziua ultimă s'a tratat chestia națională a Românilor din țările streine. Președintele congresului salută pe colegii din acele țări. În numele Ardealului răspunde un universitar dela Universitatea din Budapesta. El arată, cum Românii sufer grele asupriri; persecuții, nedreptăți dela Uguri, cari „ne-au hotărât peirea” Temnițele de stat sunt tocmai pline de cei mai destinși Români. Era după procesul memorandumului. Alte pușcării sunt tocmai în zidire tot pentru noi. Patria noastră e pentru noi o mamă „mașteră”. Numai pe unii îi strânge la sânul ei; îi încarcă de bunătăți; iar dela Români cere numai jertfe și îndatoriri. Apoi continuă astfel:

Cu toate astea — fraților să nu credeți a afla în noi reprezentanții unui popor desnădăjduit și istovit. Din contră... suferim cu nepăsare și cu zâmbetul pe gură asupririle dușmanilor cari ne-au hotărât peirea.

«Poporul nostru mai mult ca ori când are conștiința drepturilor și naționalității sale, și ferm este decis a jertfi totul, chiar și viața pentru idealul său — după deviza: „Totul pentru națiune”. Conducătorii lui și noi tinerimea, cari azi mâne va trebui să luăm cârma în mână avem ferma convingere, că trebuie să învingem.

„Vom învinge, căci un popor cu conștiința națională trează este totdeauna invincibil...”

La finea cuvântării sale — mulțumind studenților colegi din regatul României pentru invitare la congres și pentru folosul ce l-a avut din cele văzute aci — continuă „Ca răsplată fac declarațiunea, că toți ne întoarcem acasă cu *puteri oțelite, cu decisiunea fermă de-a nu ceda, de-a nu odihni până nu vom așeza în un singur stindard colorile noastre românești*”.

„Am speranță, că acest ideal îl vom ajunge în un viitor nu îndepărtat. În dorința că noi înșine vom ajunge a prăznuirii serbarea izbânzii cauzei noastre naționale”.

Termină cu exclamația: „*Trăiască România!*” (vezi „Tribuna” Sibiu pg. 198/94)

Veți fi curioși a ști, cine-a fost acel tânăr ardelean cu asemenea aptitudini de noroc. A fost studentul Ilie Cristea, carele vine acum pentru a II-a oară la Constanța ca primul Patriarh al României întregite și cu realizarea proorociei făcute înainte cu 30 ani.

Am folosit din acest binevenit privilegiu, să viu la Constanța și — în atmosfera vechilor tradiții latine și creștine, în care am sorbit duhul proorociei citite și împlinite — să dau mulțumită lui Dumnezeu pentru darurile revărsate asupra noastră.

Dealtă parte mă bucur, că pot vedea cu ochii mei bunele începuturi, ce s'au făcut dela întemeierea noii episcopii deaci de P. S. Ilarie. Doresc să vă ajute Dumnezeu, ca aci unde legenda ne spune că a propovedit evanghelia însuși apostolul *Andrei* se reînviați duhul creștinismului celei mai vechi mitropolii — a Tomisului — și al latinității, simbolisate prin statuia lui Ovidiu.

Aici — au trăit din v. IV începând mulți episcopi distinși, cari au dezvoltat o puternică viață creștină. Tomis — Constanța Axiopolis, Cerna-Vodă — Adam Clisi; Durostorul, Siliștra erau centre mari creștinești, cu numeroase biserici, și numeroși mucenici din timpul goanelor lui Dioclețian etc. Din Dobrogea (Vicina) ne-au venit și primul mitropolit al Ungro-Vlahiei — Iacint, cerut de Alexandru Basarab, cu reședința atunci (1359) la Argeș.

Această atmosferă plină deasemenea tradiții este prielnică pentru un nou avânt de viață bisericească în aceste părți. Ba tradiția activității apostolului Andrei în Scythia minor și existența scurtă a patriarhiei din Durostor, mutate mai târziu la Ohrida, așază temelia apostolică pentru patriarhatul român, întemeiat anul acesta.

Astfel n'ași putea dori din acest privilegiu, ceva mai bun, decât ce zice Sf. Scriptură: „Fie Doamne, ochii tai pururea deschiși asupra casei acesteia, și a cărei temelie s'a sfințit astăzi; precum și asupra episcopiei întregi, asupra așezămintelor ei și asupra întregului popor din acest istoric ținut, ca în frățească legătură cu Românii din celelalte margini — dela Hotin și dela Arad — ai căror episcopi (Visarion și Grigorie ales acum) m'au însoțit în drumul de aci să formeze cinga puternică și indisolubilă, care să închege și garanteze integritatea țării și unitatea neamului, acum și în vecii vecilor. Amin.

După masă I. P. Sa Patriarhul, însoțit de P. S. Episcop Ilarie, miniștrii Angelescu și Lapedatu au cercetat Tekirghiolul, unde s'a sfințit fundamentalul pentru Sanatoriul artiștilor. I. P. S. Sa binecuvântând temelia a arătat rostul artelor în viața unui popor, atât în ce privește o distractivă și cu minte recreare și distracție sufletească, spre alungarea „tristeței, care — după vorba scripturii — seacă oasele” cât și în ce privește formarea caracterelor și îndreptarea poporului spre idealurile pline de avânt.

S'au mai cercetat băile dela Movilă și câteva localități.

SEMNE BUNE

În cursul discuției asupra proiectului de lege bisericească a vorbit în Cameră și deputatul Dr. Gavriil Tripon dela Cluj, un fruntaș al bisericii gr. catolice, atingând ideea unirii suflatești și religioase a tuturor Românilor. Publicăm acest pasaj al cuvântării sale.

D-lor deputați, proiectul de lege al unificării Bisericii române ortodoxe, constituie un eveniment istoric de mare importanță pentru neamul nostru. Să felicităm cu toată bucuria pe toți autorii bisericești și mireni ai acestui proiect de lege, care unește în mod fericit Bisericile răslețe, în una singură, îi redă unitatea, îi redă demnitatea și inițiativa în toate cele suflatești și în toate ale sale, înălțând-o într-o mare instituție educatoare și mângâietoare, creatoare și împăciuitoare a sufletelor noastre pururea militante pentru mai bine. În liturghia bisericii noastre de Răsărit, ne rugăm lui Dumnezeu pentru unirea în credință a noastră a tuturor. Să rugăm pe Sanctitatea Sa Patriarhul fericit al Bisericii reunite și pe toți factorii ei mari cu suflet creștinesc ca pururea să adâncească această rugăciune. Dragostea creștinească, întreagă și nealterată între frați și dragostea noastră către neam, către marele Dumnezeu și către destinele noastre eterne, ne pot duce odată, dela unificarea istorică de azi, la unirea în credință a noastră a tuturor. Marele Dumnezeu, pururea ocrotitor al neamului și Bisericii noastre să ne ajute. Proiectul de lege să-l votăm cu suflet de sărbătoare, ca pe un eveniment istoric fericit. (Aplause).

Deie Dumnezeu să se coacă în inima tuturor această patriotică idee, ca să putem culege și roada unirii noastre religioase sub aripele bisericii strămoșești.

INFORMAȚII

Ziarele din săptămâna trecută ne-au adus vestea, că Patriarhul Tihon al Moscovei, după lungi și grele suferinți de tot felul, sub cel mai drăcesc regim de persecuție, și-a dat obștescul sfârșit. Persoana răposatului patriarh era o garanție de înfrânarea tendințelor de desfacere a ortodoxismului rusesc, tendințe puternic stimulate de regimul sovietic.

În zilele de 23 Aprilie 13 Mai 1925 Asociația Creștină a Tinerilor Femei (S. W. C. A.) a organizat un Curs Pregătitor pentru secretarele Asociațiunii. Pentru secretarele de religioane ortodoxă cursul respectiv va fi făcut sub direcția distinsului nostru misionar și om de litere: Părintele Gala Galaction. Temele acestui curs sunt: «Școala lui Iisus», «Metodele Școalei», «Autoritatea Învățătorului», «Caracterul și Misiunea Ucenicilor», «Lecția Școalei», «Evanghelia Domnului». În acest scop cu blagoslovenia I. P. S. nostru Patriarh, Păr. Galaction, în zilele Sf. Sărbători au plecat în Vișegrad, unde s'au ținut cursurile.

* * *

Parohia Conțești-Dâmbovița aduce mulțumiri Doamnei și Domnului Al. Iuca, consilier la Înalta Curte de Casație, pentru darurile făcute bisericii acelei parohii: icoana Sf. Nicolae, de argint și o candelă de argint aurită, ambele în valoare de peste 14.000 lei.

* * *

DISCUL pentru înființarea unei „Școale de Muzică bisericească” a început a funcționa odată cu Dumineca Floriilor. Primele rezultate, cunoscute până când dăm la tipar această informațiune, sunt mulțumitoare. Sunt biserici în care s'au colectat numai în această zi peste 2300 lei. Începutul e plin de făgăduința izbândeii. Am dori ca toți preoții să fie la înălțime.

* * *

Cercul pastoral «Ghergani», Dâmbovița a ținut ședință în ziua de 29 Martie în Com. Conțești. Corul cântăreților a cântat sf. liturghie slujită de un sobor de 10 preoți în biserica din Conțești; iar Pr. Ilie Popescu-Lungulețu a predicat.

Ședința publică dela ora 2 a avut loc în școala satului și a început printr'un imn religios «Iisuse, n'am ce să-ți aduc») și apoi au urmat mai multe cuvântări și sfaturi spuse de preoți cum și producțiuni artistice cu copii școalei sub conducerea inimosului învățător D. N. Tănăsescu.

De ținut minte că populația serbărei o alcătuiau în majoritate femeile.

1) Nu vă fie cu supărare dar ar fi o neiertată greșală ca, atunci când Patriarhul nostru se străduiește să reînvieze frumoasa noastră muzică bisericească, să te apuci și să adopți «imnurile religioase» protestante. De unde și moda asta? (N. R).